

LETTERKUNDE

„een verrassende voortzetting van een onzer beste litteraire tradities”. Men kan het betreuren, dat een boek, een eerstelingenprijs verwerwend, niet iets anders is dan „de voortzetting eener traditie”, dat het zich in conceptie van het verhaal, kijk op de dingen, uitbeelding der figuren (de vader dan uitgezonderd) weinig oorspronkelijk betoont, dat het geen nieuw perspectief opent, niet den aanvang van een nieuwen weg belooft te zijn. Maar de dingen nemend zooals ze nu eenmaal zijn, moeten wij de toch wel treffende eigenschappen van dezen roman erkennen: de innigheid van zijn gevoel, zijn aandacht voor de werkelijkheid, de soberheid van zijn beelding. De kleine wereld, waarin wij worden binnengeleid, steeds somberder overschaduw door het onafwendbare, de ingeknelde, gekwelde levens, waarin de onduldbare ellende de eenvoudigst menselijke welgezindheid op de vlucht jaagt, het heeft de waarachtigheid van het echte in elk aandachtig waargenomen detail, tegen den achtergrond van het genadelooze grootstadsleven.

Des te meer is het te betreuren, dat Jan Mens licht en donker niet zuiverder tegen elkaar afgewogen heeft in zijn verhaal, want zonder den zwarten nood van dezen tijd te onderschatten, moet men toch een litterair bezwaar hebben tegen de opeenstapeling van zooveel ongeluk, waaraan letterlijk niemand van het gezin Jagtman ontkomt: de vader, die zich verdrinkt, de moeder door ziekte voor goed geknauwd, de dochter, die den verkeerden weg opgaat en zelfs Japie, die valt als onschuldig slachtoffer van het Jordaanoproer. Het beeld in zijn geheel verliest daardoor het karakter van het algemeene en wordt verengd tot een „geval”.

Niettemin zal dit beeld zich voor langen tijd in onzen geest prenten door het treffende van zijn detaillering en door de warmte en deernis, waarmee het geschilderd werd.

Marie Schmitz

Anne de Vries, *Hilde*, Nijkerk, G. F. Callenbach.

Is in 't algemeen de plattelandbewoner, de boer, zoo anders geaard dan de stedeling en met zijn zoo anders gerichte leven, een wereld apart, waarin men zijn eigen normen voor goed en kwaad heeft, hoeveel te sterker nog dan in onze vertrouwde gewesten, waar een dichter opeengedrongen leven van stad en dorp het assimilatieproces in de hand gewerkt heeft, is dit het geval in de meer geïsoleerde streken in het Oosten van ons land, Drenthe, Overijssel, den Achterhoek, waar de oude, ongeschreven wetten van de Saksische gemeenschap, eeuwenlang blijkbaar ongerept bewaard en van kracht gebleven, de samenleving en het leven van den enkeling beheerschen.

De schrijver van het zoo geestdriftig ontvangen *Bartje* voert zijn lezers hier zulk een Drentsche plattelandsgemeenschap binnen en zijn *Hilde*, de jonge mooie boerendochter, is genoeg persoonlijkheid om boven die oude wetten haar eigen wil en inzicht te stellen, hetgeen niet zonder pijnlijke botsingen geschiedt.

Het is wel opmerkelijk, dat in denzelfden tijd een tweetal auteurs naar deze zelfde stof gegrepen hebben. In haar *Huis van Licht en Schaduw* gebruikt ook mevrouw Van Nijntatten-Doffegnies dit kleurige, folkloristisch getinte materiaal. Wij vinden in beide romans